

Referanser:

Arkivsak: 20/00736-4

Saksdokumenter:

Høringsnotat - Strategi for Den norske kirke 2022-20250 (002)

Høring om strategi for Den norske kirke 2022-20250 (002)

Strategi 2022-2025 - Eksempel på oppsett0

Høring om strategi om Den norske kirke 2022-2025

Sammendrag

Nåværende visjons- og strategidokument for Den norske kirke Mer himmel på jord ble vedtatt av Kirkemøtet i 2018 for perioden 2019-2021, og skal revideres på Kirkemøtet 2021 i april. Situasjonen med pandemi har ført til at arbeidet med strategiplanen er blitt forsinket.

Kirkemøtet har i tillegg til en overordnet strategiplan også vedtatt strategiplaner for arbeid med ulike områder. Et eksempel er Strategiplan for samisk kirkeliv som Kirkemøtet vedtok i 2019.

Utkast til strategi for Den norske kirke er sendt på høring. Kirkerådet skal etter høringen behandle saken. Samisk kirkeråd bes komme med innspill til saken, innspillene oversendes så Kirkerådet før deres behandling av saken.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd har drøftet høringsutkastet til Strategi for Den norske kirke 2022-2025 og kommer med følgende påpekninger:

Samisk kirkeråd har merket seg at samer som urfolk eller andre minoriteter ikke er omtalt. Vi tolker det slik at ivaretagelsen av samisk kirkeliv, samisk språk og samisk kultur skal gjennomsyre all aktivitet i Den norske kirke og derfor ikke trenger spesiell omtale. Samer som urfolk har en spesiell stilling i Norge, og Den norske kirke som Norges folkekirke har et spesielt ansvar for å fremme samisk kirkeliv. Kirkemøtet vedtok i 2019 Strategiplan for samisk kirkeliv. Kirkemøtets mål for arbeidet med samisk kirkeliv er at det skal være likeverdig og livskraftig.

Under de nasjonale satsningsområdene for *Kirken for samfunnet* bør satsningsområder for arbeid med inkludering og utenforskap prioriteres. I strategiplanen for samisk kirkeliv er for eksempel viktigheten av økt kompetanse om samiske LHBT-personers situasjon i det samiske samfunnet et mål i arbeidet med samisk diakoni.

Et annet område som bør prioriteres er arbeidet med bærekraftsmål, klima og miljø. I strategiplanen for samisk kirkeliv er det påpekt at arbeidet mot klimaendringer og for bevaring av naturmangfoldet må gjøres på en måte som respekterer samer og andre urfolks menneskerettigheter. Dette må komme tydeligere frem også i de foreslåtte nasjonale satsningsområdene. Også i Norge er det samiske enkeltpersoner og familier som må gå til retts sak mot store selskaper og mot staten for å få anerkjent sine menneskerettigheter.

Under satsningsområdene for *Kirken for medlemmer* bør vektingen ligge på arbeide med gudstjenesteliv og trosopplæring. Dette er også de største områdene i den samiske strategiplanen. Skal vi lykkes med å øke bruken av samisk trenger vi at menighetene har ansatte som behersker samisk og som opplever støtte og motivasjon til arbeidet med samisk språk og kultur.

Under satsningsområdene for *Kirken som organisasjon* må rekruttering prioriteres. Under omtalen av rekruttering i høringsutkastet foreslår vi at det legges til en setning om at rekrutteringsarbeidet må rettes mot ulike deler av befolkningen, som den samiske befolkningen. God ledelse for samisk kirkeliv innebærer at Den norske kirke har ledere som tydelig forventer at ansatte har kulturforståelse ved å ha et bevisst og analytisk forhold til sin egen og andres kultur.

Saksorientering

Bakgrunn

Nåværende visjons- og strategidokument for Den norske kirke Mer himmel på jord ble vedtatt av Kirkemøtet i 2018 for perioden 2019-2021, og skal revideres på Kirkemøtet 2021 i april. Situasjonen med pandemi har ført til at arbeidet med strategiplanen er blitt forsinket. Se vedleggene for mer informasjon for arbeidet med strategiplan for DNK.

Kirkemøtet har i tillegg til en overordnet strategiplan også vedtatt strategiplaner for arbeid med ulike områder. Et eksempel er Strategiplan for samisk kirkeliv som Kirkemøtet vedtok i 2019.

På Kirkemøtet i oktober i år ble det fremlagt en sak Strategi 2022-2025 – Introduksjon som var utgangspunkt for en plenumsdebatt og et vedtak om videre arbeid. I forkant av Kirkemøtet kom Samisk kirkeråd med sine innledende synspunkter om saken som leder tok med seg til Kirkemøtet.

I Samisk kirkeråds møte i september gjorde Samisk kirkeråd følgende vedtak i sak 20/20:

«Samisk kirkeråd gir følgende innspill til punkter til Kirkemøtets behandling

-Utfordre biskoper til å bruke samisk språk i flere gudstjenester.

- Synliggjøre samisk kunst i kirkene.

- Snakke mer åpnet om joik i kirken.

- Samisk representasjon i gudstjenester – at vi kommer dit at samisk språk er representert i gudstjenestene.

- Samiske salmebøker – viktig å huske på at vi ikke bare har Salmebok 2013 med samiske salmer. Vi har samiske salmebøker også. De må vi fremsnakke.

- Skeive menneskers plass i det samiske kirkelivet. Kirkens ønske om å favne eller om man utelukker mennesker.

2. Samisk kirkeråd ber sekretariatet om å utarbeide forslag på innspill til behandling i Samisk

kirkeråd i november 2020.»

Utkast til strategiplan for DNK er nå sendt ut på høring til bispedømmer. Kirkerådet skal behandle saken etter høringen. I den forbindelse bes også Samisk kirkeråd komme med sine innspill som oversendes Kirkerådet.

Det nye strategidokumentet foreslås delt inn i ulike elementer på forskjellige nivåer. For bedre å synliggjøre dette er det utarbeidet et eksempel på mulig oppsett som følger saken. Det nye nasjonale strategidokumentet inneholder følgende elementer:

1. Visjon
2. Identitetsbeskrivelse
3. Tre formålskategorier med tilhørende målbeskrivelser
4. Nasjonale satsninger

I høringsnotatet fra Kirkerådet er ikke samer eller samisk kirkeliv nevnt spesielt. Antakeligvis fordi man tenker at det skal gjennomsyre all aktivitet som Den norske kirke har. Samtidig kan det være nyttig å ha i mente at samer som urfolk har en spesiell stilling i Norge, og at Den norske kirke som Norges folkekirke har et spesielt ansvar for å fremme samisk kirkeliv. Kirkemøtet vedtok i 2019 Strategiplan for samisk kirkeliv. Kirkemøtets mål for arbeidet med samisk kirkeliv er at det skal være likeverdig og livskraftig.

Som en hjelp til innspill fra Samisk kirkeråd er det naturlig å bruke Strategiplanen for samisk kirkeliv. I den er det mål og strategier for følgende områder:

1. Samisk språk og kultur i kirke og gudstjenesteliv
2. Samisk språk og kultur i trosopplæringen
3. Samisk diakoni
4. Dialog og forsoning
5. Rekruttering, kompetanse og fagutvikling
6. Samiske kunst og kulturuttrykk som en del av kirkens liv
7. Demokrati og likeverd

Samisk kirkeråd var i sine innspill i september opptatt av bruk av og synliggjøring av samisk språk i gudstjenester og i kirken og hvordan kirken legger til rette for det (med blant annet samiske salmebøker). I strategiplan for samisk kirkeliv er bruk av samisk er det målsetning om økt bruk og synliggjøring av samisk språk.

Gudstjenester som et fellesbegrep er ikke et eget nasjonalt satsningsområde i dette høringsnotatet. Derfor kan innspillet om inkludering og synliggjøring av samisk språk og kultur i gudstjenesten gå inn under ulike kirkelige ritualer og gudstjenester i tilknytning til de som er nevnt som satsningsområde. Eller Samisk kirkeråd kan velge å komme med et innspill om viktigheten av gudstjenesten som et satsningsområde.

Et annet punkt Samisk kirkeråd poengterte i sak 20/20 var skeive mennesker plass i det samiske kirkelivet. I strategiplanen for samisk kirkeliv er viktigheten av økt kompetanse om samiske LHBT-personers situasjon i det samiske samfunnet et mål i arbeidet med samisk diakoni. I høringsnotatet er ikke arbeid mot diskriminering av for eksempel skeive mennesker nevnt som et eget satsningsområde. Likevel vil det arbeidet kunne finne sted under for eksempel Menneskerettigheter, Fattigdom, ulikhet og utenforskap.

Å synliggjøre samisk kunst i kirkene er med i kapitlet om kunst- og kulturuttrykk Strategiplan for samisk kirkeliv.

Høringsinstansene blir bedt om å prioritere hvilke nasjonale satsningsområder som skal velges ut for de kommende årene. Samisk kirkeråd bes også ta en drøfting på hvilke satsningsområder bør prioriteres ut fra behovene til samisk kirkeliv og det samiske samfunnet. Mange av disse områdene er også omtalt i Strategiplan for samisk kirkeliv, en prioritering av disse vil dermed bidra til implementering av også den samiske strategiplanen.

Nedenfor har vi skrevet en kort vurdering av hva vi finner igjen i strategiplanen for samisk kirkeliv i de foreslåtte satsningsområdene til DNKs strategi.

Kirken i samfunnet

Bærekraftsmålene

Diakoni i en ny tid

Fattigdom, ulikhet og utenforskap

Klima og miljø

Kulturarv

Kunst og kultur

Menneskerettigheter

Misjon og global kirke

Religionsdialog og fremmedfrykt

Mange av strategiområdene i høringsnotatet er omtalt som viktige saker å arbeide med også i Strategiplan for samisk kirkeliv. Mye finnes i kapitlet om samisk diakoni. Der er menneskerettigheter satt inn som et grunnlag for arbeidet med samisk kirkeliv, men er ikke omtalt som et eget satsningsområde slik det her foreslås. I strategiplanen for samisk kirkeliv er det påpekt at arbeidet mot klimaendringer og for bevaring av naturmangfoldet må gjøres på en måte som respekterer samer og andre urfolks menneskerettigheter. Dette burde komme tydeligere frem også i foreslåtte de nasjonale satsningsområdene. Også i Norge er det samiske enkeltpersoner og familier som må gå til rettssak mot store selskaper og mot staten for å få anerkjent sine menneskerettigheter.

Kirken for medlemmer

Barn og unge

Dåp

Gravferd

Kirke på nett

Konfirmasjon

Livslang læring

Tilgjengelighet

Vigsel

Arbeidet med synliggjøring av samisk språk i gudstjenesteliv, kirke og trosopplæring er de største områdene i den samiske strategiplanen. Arbeid med gudstjenester er også foreslått prioritert i arbeidet for medlemmer. Skal vi lykkes med å øke bruken av samisk trenger vi at menighetene har ansatte som behersker samisk og som opplever støtte og motivasjon til arbeidet med samisk språk og kultur.

Kirken som organisasjon

Demokratiutvikling

Digitale fellesløsninger

Frivillighet

God ledelse

Internkommunikasjon og samarbeid

Kristne innvandrere

Rekruttering

For samisk kirkeliv er rekruttering et av de største oppgavene fremover. Det sammen med demokratiske organer som sikrer samisk selv- og medbestemmelse er omtalt i strategiplanen for samisk kirkeliv.

Under omtalen av rekruttering i høringsutkastet foreslår vi at det legges til en setning om at rekrutteringsarbeidet må rettes mot ulike deler av befolkningen, som den samiske befolkningen. God ledelse for samisk kirkeliv innebærer at Den norske kirke har ledere som har tydelig forventer at ansatte har kulturforståelse ved å ha et bevisst og analytisk forhold til sin egen og andres kultur.

I høringsaken er det satt inn noen hørings spørsmål. Disse kan være til hjelp når Samisk kirkeråd skal drøfte om saken. Disse finnes i vedlegget som heter *Høringsnotat – Strategi for DNK 2021-2025*.

Rådet bes vurdere om man ønsker å besvare spørsmålene som høringen legger opp til, og komme med tilbakemelding på ønsket prioritering av nasjonale satsningsområder. Sekretariatet har på bakgrunn av sak 20/20 og Strategiplan for samisk kirkeliv laget et forslag til vedtak. Dette må anses som svært foreløpig og er kun laget om de nasjonale satsningsområdene.

Økonomiske/administrative konsekvenser